



Krakó. — Külföldi lapok jelentése szerint körülbelül 200.000 lengyel zsidó...

Santiago. — Délamerikából jövő értesülések szerint Chile új törvényjavaslatot készít...

Jeruzsálem. — Sir Robert Storres volt palesztinai kormányzó kijelentette, hogy az arab-zsidó...

Newyork. — Az amerikai szenátusban lékes belügyminiszter ismét szóba hozta az alszaki tervek...

Berlin. — Az állami ideggyógyászati klinikákon ápolt zsidó ideg- és elmebetegeket felsőbb parancsra...

Helsingfors. — A finn kormány megadta az engedélyt a Litvániában, Norvégiában és Svédországban...

Zürich. — A svájci zsidóság központi bizottsága 1939-ben 1840 menekültet segített ahhoz, hogy elhagyják Svájc kantonjait...

A petrosani cionista helyi csoport ezért kögyülése nagyszámu közönség jelenlétében folyt le az Uránia mozgó nagyertermében...

A palesztinai fölkormányzó érdekes beszéde. A palesztinai fölkormányzó, Sir Harold MacMichael nagy beszédet mondott a jeruzsálemi rádióban...

Ha van közledek olyan, aki kételkedik a háború kimenetelét illetően, engedje meg, hogy néhány tényre emlékeztessem...

A fölkormányzó beszédét azzal fejezte be, hogy Palesztina jövője szorosan összefügg a szövetségesek sorsával...

A természet csak egyetlen beszélő és két hallószervvel ajándékozott meg bennünket, hogy többet halljunk és kevesebbet beszéljünk.

A szentülői munkáspárt tanácskozásai. A munkáspárt tanácsa számos delegátus jelenlétében nagyfontosságu ülést tartott, amelyen M. Shertok, a Jewish Agency végrehajtó bizottságának tagja...

Beszélni anyni, mint volni, hallgatni anyni, mint aráni.

RUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

5-U-M-O-R

WOLFFSOHN ÉS ROTSCCHILD BARÓ

Herzl megbízásából Dávid Wolffsohn felkereste a frankfurti Rotscchild bárót. (Wilhelm Carl Freiherr von Rotscchild volt a teljes neve és arról volt nevezetes, hogy hétprobás ortodox).

„Ne higgye báró ur, hogy a keleti zsidók kivétel nélkül, vagy akár túlnyomó részben hítek maradtak a Tórához. Arrafelé is egyre nagyobb az aszszimilánok száma, ott is elmerüléssel fenyegeti népünket a galut veszedelmé.

A báró egy kis sapkát húzott ki a kabátja zsebéből, óvatosan ráillesztette a feje hujjára és kijelentette: Chász vesolaum! (Isten őrizzen!) és megint visszatette a sapkát a zsebébe.

Wolffsohn folytatta: A zsidó nyomorúság szörnyűség. Nincs más mód a leküzdésére. A báró megint előkötötte a sapkáját, megint befedte a fejét és jámboran idézni kezdte: Irva van a Tórában: Lau je... (Tal evjaum mi... mi... (Míndig lesznek szegények a... a...))

Wolffsohn segített a bárónak. Bejelezte a citátumot, amibe a báró befagyott: Mikerev hoore, báró ur! A földön).

— Sünni! — bödintott rá a báró, Mikerev hoore... Készvótat.

BETEGLÁTÓGATÁS

A dubnói mágid meglátogatóit egy nagyon gazdag és nagyon fukar zsidót:

— Beteglátogatába jöttem, — mondotta — ami szent parancsolat.

— Hiszen én nem vagyok beteg — csodálkozott az adománykérésétől félt fukar házigazda.

— De irva van Kóheleth könyvében, — feleli a mágid: — „S van, kit Isten megáldott vagyonnal és bőséggel és nem cselekszik pénzével semmi jót, ez is betegség és szélkergelés.”

— Akkor köszönöm a látogatást, — dadogott a házigazda nagy zavarban.

— Igen ám, — folytatta a dubnói mágid — de azt mondja a talmud: „Aki a betegét meglátogatja, civiszi betegségének hatvanadrészét”. En is szerezniék elvinni valamit az ön betegségéből.

A fukar gazdag megszégyenülten nyult zsebébe, hogy teljesítse a szellemes mágid kívánságát.

A SZOVJET ÉS A SZECHEL

A „Haarec” héber hetilap cikksorozatai közül oroszországi tapasztalatairól és fékép a zsidó kultúrának elnyomtatásáról a Szovjet állal. Idetartozik a héber szavak kidomlálása az élő jiddis nyelvből. Egyszer nyilvános vita folyt erről a kérdésről. Még a héber nyelv hívei sem mertek állást foglalni amellett a tény mellett, hogy a jiddis át meg át van itatva évszázadok óta héber elemekkel, amiket ma eltávolítani óvatlanság. A héber nyelv pártolása „ellenforradalmi akció”-nak számíthat. Gyöztek tehát a „perifikátorok”. Ekkor felkelt az ukrainai közoktatásügyi népbiztos, aki tiszta orosz származásánál fogva nem félt a „félreértéstől”, mosolyogva mondotta:

— Én nem tudok héberül, de vannak egyes szavak, amiket értek. Így például tudom, mit jelent ez a szó: „szecchel” (ész). Aki pedig ezt a szót ki akarja írni a használatból, mutassa, hogy nincs erre szükségé...

VESZÉLYES...

A háború előtt egy dugdagdag szerb dísnókereskedő Olaszországba akart utazni Montenegrón keresztül. Felment a montenegrói konzulátusra és átutazási engedélyt kért. A konzul végignézte a jéltől sugárzó urat és azt tanácsolta, hogy más utasítánon keresztül utazzon.

— Miért? — kérdezte a szerb dísnókereskedő. — Nem vállalhatok felelősséget az ön személyéért. — mondotta a konzul — mert önnek aranyfogai vannak.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ORADEA

Felölös szerkesztő: Leitner Zoltán

Lássuk a leltárt!...

Pamfil Seicaru, ez a raqoqótollu publicista az utóbbi hetekben egymásután írja tulminans cikkeiit, a zsidókérdéssel kapcsolatosan. Különösen a legutóbbi az, amelyre felügyelt az ország, amely a „Nemzeti módszer a zsidókérdés megoldására” címen látott napvilágot.

Nincsen sok értelme vilába szállni — zsidó lapnak — ezekkel a megállapításokkal. Már csak azért sem, mert az érvek arzenalijában szemben, Seicaru olyan helyzetet adta előnnyel indul, amit mi képtelenek vagyunk behozni. A lapok nem is azért közöltek kommentárt ezekhez a megállapításokhoz, de mi mégis bátrak vagyunk, nem féle, hanem önmaunktól néhány kiíreltre vonatkozólag kérdést intézni. Nem Pamfil Seicarutól kérdezzük, mert ő nem is adna rá választ, hanem önmaunktól és pedig a következőket:

Azt írja többel, köztül:

„1940 júniusáig a román politikai hivatalosság számára nem létezett zsidókérdés. Most pedig hirtelen a román nacionalizmus hosszas várakozás után a legsürgősebb, a legradikálisabb megoldásokkal lépnek meg bennünk, amelyeket olyan sietséggel szeretnénk alkalmazni, ami indokolja tökéletes zavarukat”.

Zsidó testvérem, észrevedted-e talán, hogy az élet minden terén zavarlatlan volt eddigi előbbrejutásod? Talán mi zsidók oly sokan vagyunk az állam és a városok, községek közigazgatásában? Talán sokan vagyunk a hatalmas póstaintézménynek? Vagy talán ezek élnek a román államasutaknál? Esetleg a pénzügynek vannak sokan zsidók? És nem beszélnek arról sem, hogy a hadsereg aktív tisztjei között vannak-e zsidók?

Talán az állampolgársági revíziót...? Nem-e a zsidóság utazgatott és költött milliókat, hogy beszeresse a szükséges iratokat ahoz, hogy igazolja ill-tartózkodásának dokumentumait?

Majd ezt írja Seicaru:

„Amidőn csupán statisztikát akartunk csinálni a zsidókról, mindent megtettünk annak érdekében, hogy a pontos leltározást is megakadályozzák. Kérdem: rendelkezünk-e olyan pontos statisztikával, amely kimutassa a zsidók elhelyezkedésének időpontjait, legutóbbi beöznlésük óta? Szeretnénk tudni pontosan azok számát és nevét, akik egymásután jöttek Csehszlovákiából, Ausztriából, Csehszlovákiából és Lengyelországból 1933-tól máig?”.

Látja, ez az, ami a legjobban táj nekünk, Seicaru ur! Ez a kitétel! Mert ha véltlenül románok volnánk és nem zsidók, akkor azt válaszolnánk önnek, hogy kikérjük a román határszég, közigazgatás,

rendőrség és minden rendü és ranq hivataltaloz szerv nevében ezt az inszinuációt. Hogy a mi hivatalos közegünk ilyen telkiismeretlenek volnának, hogy dacára a felsőbb utasításoknak, meqnyitottak volna az ország határsorompóit a beöznlő lit, esetleg százezrek előtt! Ezt jinnánk, ha románok volnánk.

De mert zsidók vagyunk, azt kérjük: tudjunkkal az utóbbi hetekben kalonai és rendőri patruilok minden vonaton, minden faluban és városban razzizáltak és kutáltak, még padlásokon és pincékben is. Nem volt ember az országban, akifől ne kérték volna el iratát és igazoltatást volna. Miért nem kéri meg az illusztris cikkiró a hivatalos közegeket, hogy hány százezer idegeni loqtak le? Mi is szeretnénk már egyszer tisztán látni ebben az ügyben!

Lássuk csak hány zsidó szivárgott be az országba illegálisan? Mi, itllakó, bennszülött zsidók bátran állunk a hivatalos adatok elébe. Mert szerintünk még ezrelékekben is alig fejezhető ki azok száma, akik itt volnának. De miért is lennének itt? Maqa a zsidó társadalom nincs abban a helyzetben, hogy etesse-itassa és tejeqesse őket. Minden bizomnyal köszönet és elismerés jár minden zsidó részéről a kormányzatnak, amiert meqnyagde annak idején sok ezer zsidó átulazását, akik a határállomasokon, különösen a kikötőkön át tovább is utaztak. Ezek közül nem maradt itt egy sem! Ezt felelősségünk tudatában állítjuk.

Nem, nem és ezertzer nem! Nem maradtak itt, hanem tovább mentek. Tessék: állunk elébe! Csináljanak újra zsidó népszámlálást. A leazizorubbat, amilyet csak lehet! Állunk elébe! Mert ezáltal kiderül majd, hogy tévedés az, amit Seicaru ur ír!

Belügyminiszteri rendeletre elbocsátották a városi zsidó és kikeresztelkedett zsidó tisztviselőket

Kolozsvár. — A belügyminisztérium szombaton látirati rendelkezést küldött az összes alárendelt közigazgatási hatóságoknak, hogy az alkalmazásukban lévő zsidó vallású és kikeresztelkedett zsidó tisztviselőiket azonnali hatállyal bocsássák el.

A rendelkezés meqérkezett a kolozsvári városházára is. A polgármester utasítást adott, hogy a város alkalmazásában levő zsidó tisztviselők azonnal meqkapják az elbocsátó végzést. A rendelkezés három városi mérnököt: Sebestyén Ödönt, a mérnöki hivatal hidépítési és Lakatos Istvánt, a város utépítési osztályának vezetőjét, valamint Meise Ödönt, a vízművek mérnökét érinti. Elbocsátó végzést kapott a városi levéltárban dolgozó Goldmark Terézia is. Az elbocsátó

Felölösnek argumentuma ez, amit egy olyan komoly közirónak, mint ő, nem szabadna kritika nélkül elfogadni. Iqaz, hogy jó agilációs eszköz a zsidók ellen, de nem telet meg a realis tényeknek.

Pontos statisztikát kér Seicaru? Mi is kérjük vele együtt! Egy egészen pontos, a loqcsékélyebb részletre is kiterjedő kimutatást az összes ittlő zsidókról. Ahogy ő írja: leltárt. Kik és hányan élünk itt, mit csinálunk? Mennyivel vitlünk, vagy visszik előbbre az ország közigazdasági életét? Az ország közeqészségügyét? Az ország jogállami mivollát? Mit alkottunk az ország iparában, kereskedelmében? Tessék, minden szigorú ellenőrzés rendelkezésére álljunk! Ő is azt mondja, hogy eszerint kell „jeltározni” bennünket. De csak igazságosan és objektíven.

Mi hangos szóval állítjuk, hogy ennek a leltárnak aktívnak kell lennie a mi javunkra. Nincs köztülünk „beszivárgott” áru, amilyen „lopott és csempész” zsidó, hanem 98 százalékban bennszülött, igazosan ittlő zsidó van csak! Akik hasznos tagjai vagyunk az ország társadalmának.

Ami a cikk további részét illeti, a zsidókérdés európai meqoldására vonatkozólag, gondoljuk mire céloz a „Current” főszerkesztője. Ő „ezért is” kéri a pontos kimutatást, meq kéri, hogy óvatosan járjanak el, nehoqy az ország — a róatönzések révén — bizonyos hátrányba kerüljön.

Ugy véljük és valljuk, hogy mi hasznos instrumentumai vagyunk az ország életének. De ha nem volna a levegőben — ebben a iertözött európai levegőben — a zsidógyűlölet milliórdnyi mézmadja, akkor erre is tudnánk válaszolni. De ennél a kérdésnél felmondja a szógalatot az értelem, mert ez már — érzelem. A szeretet és ayüllet érzése szubjektív valami és végeredményben mi csak annyit kérünk: kevesebb ellögódottsággal, kisebb ayüllettel kezeljék a kérdést az illetékesek.

— „Nem mondhatok egyebet, mint amennyit az elbocsátó rendelkezés tartalmaz. A rendelkezés négy városi tisztviselőt érint. Ezeknek ki is adtuk az elbocsátó levelet és ezek már nem is vehették fel héttől reggel a munkát. Még csak annyit jegyeztek meg, hogy a belügyminiszteri rendelkezés a totális román állam etnikai politikai rendjének meqvédéséről szóló rendelettörvényen alapszik”.

Arra a kérdésre, vajjon nyuqdíjat vagy végkielégítést kapnak-e az elbocsátottak, a polgármester azt válaszolta, hogy erre vonatkozólag a város nem kapott rendelkezést.

Haifa bombázása

Alig néhány szavas hír érkezett Palesztinából. Mintha „vártuk” volna. Hát hogyan? Létezik egy nagy kataklizma a világon, háboruban állanak nagy nemzetek és mi boldog és szerencsés zsidók ne szenvednénk eléggé — a Szentföldön is? Nem sokáig vártatt magára a hír, már itt is van. De előbb, mintha gunyolt volna belőlünk a történelmet, közölték a palesztinai lapok, hogy a legutóbbi népszámlálási adatai szerint Haifában 54.000 zsidó lakik és így zsidó többség él a városban.

Tekintettel arra, hogy ott végződik a Pipe Line, a mocsuli olajvezeték és ott működik — egy idő óta — a hatalmas petróleumfinomító is, — természetes, hogy ezt bombáznunk „kell” ellenséges repülőgépek. Egyideig abban a hiszemben voltunk, hogy oly messzire vannak az olasz légi bázisok, hogy a palesztinai stratégiai pontok bombázása várta még magára. De az alexandriai angol flotta, meg a Földközi tenger keleti részén levő csatájai hajók bizonyára ott veszik fel a szükséges üzemanyagot, és a bombázás már be is következett.

A híradás szerint kevés a kár. De a bombázás jelentősége inkább abban rejlik, hogy „megkezdődött”. Tehát folytatása is lehet. És amit a zsidó szorgalom, a zsidó kitartás, a brit kikötői munkásokkal együtt elvégzett, az elmult husz esztendőben, az most veszőlybe került. Ezalokból ismerjük meg egy kissé Haifát.

★

Haifa a Karmel hegy aljában terül el az akkói öbölben. 1926-ban 14.000 zsidó lakosa volt és most 14 évvel később 49 ezer lélekkel több. Az összlakosság körülbelül 100.000. Haifát a második század végén, mint ujonnan alapított várost említi a régi krónikák. Mivel Akko a Talmud szerint pogány hely volt, Haifát inkább természetesen helynek használták a zsidók. A mostani Haifát 1761-ben kezdték felépíteni, a régiitől kissé keletre. Zsidó hitközség csak 1833-ban létesült Haifában, ahová kezdetben maroknyi zsidók, később áskénázók telepedtek le.

1869-ben német templáriusok is letelepedtek a környéken és külön városrészt építettek. A zsidók által létesített galileai és szamariai kolóniák sokban hozzájárultak a haifai fellendüléshez.

1905-ben épült a haifa-deraia-i vasutvonal, amely a Hedzsász-vasutat hosszabbította meg a tengerpartig és ez lehetővé tette a haurani gazdag termőföldek terményeinek könnyebb elszállítását. Dacára annak, hogy Damaszkusz Beiruttal másképpen is össze van kötve, a kereskedelem egy része most is Haifán keresztül bonyolódik le. Atulén át még a 914-es háború előtt összeköttetést kapott Haifa Schemmel. Különböző Haifa a legfőbb kereskedelmi centruma és tranzit-kereskedelmi gócpontja Palesztinának.

A XX-ik század eleje óta úgy tekintették Haifára, mint a jövő városára. Ennek jele volt az is, hogy 1913-ban a nemleországi zsidók Hillverein-ja és a cionista szervezet egy ipari főiskolát, a mostani technikumot, létesítettek Haifában. Az 1914-18-as világháború miatt szünetelt az iskola és csak 1925-ben nyitotta meg újra kapuit. Ekkor egy héber reálisiskola és internátus is kapcsolak a technikumhoz.

Haifa gazdasági életére rendkívül hatással volt az utóbbi években az, hogy az 1800 kilométeres mocszuli petróleumvezeték végállomása ott van. Azonkívül a folyton fejlődő ország legtöbb kereskedelmi kikötője Haifa és amikor az angol

kormány — csaknem két millió font költéssel — kiépítette a modern kikötőt, ez igazolta azt a nagy várakozást, amelyet az angolok és zsidók fűztek Haifa hatalmas fellendüléséhez. Oriási építkezések folytak és a Hadar Hakarmel és Neve Sahanan zsidó elővárosok a legszebb zsidó alkotások közé tartoznak. A Kison folyó torkolatánál is épül már a város, ahol a zsidó birtokok egészen Akkóig

Álhir volt az angol-zsidó tárgyalás, egy zsidó önálló állam ügyében

A világlapok megírták egy amerikai sajtóügynökség nyomán, hogy Anglia egy felállítandó zsidó állam ügyében tárgyalásokat folytatott prominens zsidó vezetőiakkal és megállapodásra is jutottak. Az erdélyi zsidó közönség hiába keressett erre vonatkozólag híreket a „Népzö”-ben, mert ezt a híradást meg sem említették.

Többen fordultak hozzánk, hogy miért is hallgatunk el egy ilyen nagyjelentőségű híradást? Azoknak most nem is mi, hanem az angol tájékoztató minisztérium cáfolata válaszol. Mert az első pillanatban tudtuk azt, hogy ez a hír csak propaganda célokat szolgálhat. Az angolokkal ellenséges sajtó jól tudja, hogy az arab világban ez visszataszítást szülhet és még az európai antiszemita közvélemény előtt is ügy tüntetik fel a dolgot, mintha a nagy német támadás előtt egyéb gondja sem volna a brit politikuskoknak, minthogy a zsidókkal kössenek szövetséget. Mintha a zsidók segítségével a mai szituációban bármilyen befolyást is tudna gyakorolni az események menetére. De lássuk csak, mit is ír a londoni minisztérium:

— Az angol tájékoztatói minisztérium kórhalmánynak minősíti a német rádióadások által arab nyelven közölt és egy állítólagos angol-zsidó megegyezésről szóló híreket. Az angol kormány sem a francia-német fegyverszüneti szerződés megkötése előtt, sem pedig azután nem folytatott egy palesztinai önálló zsidó állam felállításáról szóló tárgyalásokat. Természetesen teljesen kitalált és a fantázia birodalmába tartozik az a hír is, amely a palesztinai arab lakosság kiűtéséről számol be. Közismert tény, hogy a palesztinai zsidóság éppenúgy, mint az ottlakó arabok közül is igen sokan az angolok oldalán harcolnak. A „Hitkos szerződéstől” szóló hír viszont teljesen valótlan.

Ez az utóbbi mondat a letelepítésre utal. Semmiféle fittkos szerződés nincs és ennek első felröppentése is kimondottan blöffnek látszott. Elvégre ha kötének is egy fittkos szerződést, azt nem kürtölik világra, főleg akkor nem, amikor semmi praktikus célja nincs.

De nem is lehet praktikus célja: mert valamikor régen, az 1914—18-as világháborúban, amikor megkötötték az angol-zsidó megállapodást, illetőleg amikor megjelent a Balfour deklaráció, akkor az amerikai és központi hatalmakbeli zsidóság szimpátiáját akarta az entente megszerezni. Viszont most nincs minderre szükség. S ettől függetlenül, Anglia még maga sem tudja száz százalékosan, hogy mi lesz a háború végkifejletése. Mi lesz a Palesztinával szemcszedsed Sziriával? Mi lesz a törökökkel? Milven harok lesznek még Egyiptomban, mit fog csinálni a brit flotta, hogyan alakul a harc Alexandria körül? Mi lesz a mocszuli petróleummal és még ezernyi részletkérdés.

nyulnak (Haifa Bay). Nagy iparvállalatok létesültek itt, olaj és szappangyárak, a hatalmas „Semen” is, mármint, cementgyár és más üzemek. A kelet és nyugat kereskedelmének egyik centruma Haifa, amely ma bombatámadások alatt áll és fúj a szívünk, amikor halljuk, hogy az emberi rombolásii duh nem akarja megkímélni ezt a várost, amely a zsidó munkának, szorgalomnak és kitartásnak fiatal és életérős hajléka.

Reméljük, hogy a háború gonosz türri megkímélli majd Haifát a szomorú pusztulástól.

S most, amikor minden ilyen bonyolult, akkor lord Halifax angol külügyminiszter egyebet sem csinálna, mint tárgyal a zsidókkal egy önálló zsidóországról? Nem hittük az első perctől kezdve, mert nem logikus és nincs rá semmi szükség! Legfeljebb egy sósájt nyomhatunk el magunkban: — Bár már ott tartanánk, hogy zsidó államtól tárgyaljanak!

Több mint négy millió az Egyesült Államok zsidósága

Mose Smilanszky, a palesztinai mezőgazdák vezetője, aki mostanában járta be az USA zsidólakta városait, igen érdekes megfigyeléseket tett az amerikai zsidóság életével kapcsolatban. A zsidók területi és gazdasági megosztását nem tartja egzségessének. Jórészt Newyorkba szüföldöttek össze. Az USA-ban több mint négy-millió zsidó lakik s ebből két milliótól többen Newyork városában. Az egyik városrészen, Brocklin-ban egymillió zsidó lakik, Bronxban körülbelül 800 ezer. — Ez a két hatalmas városnegyed jórészt zsidó jellegű. Az amerikai zsidók túlnyomó része városlakó. Newyork összlakosságának 20%-a zsidó, de gazdasági rétegzódésük nem arányos. Az összes filadelfiai üzletek zsidók kezén vannak. Sok zsidó családban van orvos vagy ügyvéd. Van sok zsidó munkás is, de ezek legtöbbször a bevándorlók első nemzedékéhez tartoznak. A többiek már szabadfogalkozócsuak.

Smilanszky szerint a foglalkozás csebeberelése folytán folyton változtatják azokat a városnegyedeket, ahol laknak. Sokszor benyomulnak a tözsgyökeres amerikaiak fertályába. Viszont az ő lakásaikba négerek költöznek, amitől azután az egész ház továbbköltözik.

Az amerikai zsidók meglehetősen elidegenedtek az ösz-zsidóságtól és annak tradíciójától. Az új nemzedékét csak vékony szálak fűzik a zsidó nemzet-testhez. Nem tudnak már fiddistül és nem tudnak héberül. Legtöbbször csak angolul beszél már (kivéve a vallásosok és a cionisták).

Minőségben örökösen izlésben

SZÖVEI

különlegességeink vezetnek!

Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld

posztóruház

Oradea, Piața Regina Maria I. (Mishidio)



Tisztázzunk egy kérdést

A „Románia” című napilap, amely a kormány felhatalosoltá, a napokban cikket közölt Cezar Petrescu tollából: „Gyözött Emmescu nacionalizmusa” címen. Nem akarunk vitába szállni a kormány felhatalosoltával és annak cikkírójával, Petrescuval sem. De egy kitéllet ide írtunk: „A régi Romániában és a felszabadított tartományokban régebből letlepedett zsidók kontingenséhez hozzájárultak meg azok, akik a forradalmi oroszországból, Galiciából és Lengyelországból, valamint Magyarországból jöttek ide, midőn ott az antiszemita megtorlas rendszere került hatalomra. Szám szerien tehát a zsidók tulajdonlakt minden belségezhető aranyt. Feliasztóan sokan vannak”.

Fullasztóan sokan vagyunk. Főleg beszivárgottak. Bevalljuk, mi nagyon jó véleményekkel vagyunk a romániai hatalandórség, városi közbiztonság szervei és társi csendőrségeket illetőleg. Nem hinnék, hogy ennek az országnak helyszégeiben úgy jöhethenek-mehethének a „beszivárgottak”, hogy már nem is lehet fölük légezzeni. Kérdezzük csak meg a mostani szöguru ellenörzők, razziká közegeit, akik minden jóró-kelet, minden utazni akarót, a legtávolabbi kis helyszégeiben is igazolatlank, vajjon találtak-e itt sok olyan zsidót, akik nem itt születtek, vagy akik valamilyen csalátlia módon beszivárogtak?

Ez a „beszivárgás” régi vád, amelyet könnyű elhílni az olvasókkal. De mi mégsem hiszünk ebben. Mi inkább azt valljuk, hogy itt csupa „beuszült” zsidó van. De sokszor egy kis logika nem ártana. Például, a zsidóknak szemükre vetik, hogy jól érik magukat a szovjetben. Tehát onnán nem volt beszivárgás és a — sajátlágos módon — elszakított két tartomány zsidóságával — a zsidókkal nem nagyon szimpatiszó sajtó szerint is — teherítettél!

Emin pasa arikai dzsungel történetei

A múlt század egyik legérdekesebb egyénisége Henry Morton Stanley, a világhíru angol Afrika kutató volt, aki elsőnek hatolt be az áthatolhatatlan dzsungel lái között és addig ismeretlen hatalmas területeket fedezett fel. Eleinek, illetőleg utazásainak egyik legérdekesebb fejezete, hogyan kereste fel az egyiptomi khedive megbízásából Emin pasát, aki nem volt más, mint egy német-zsidó kalandor, akinek igazi neve Emanuel Schnitzler volt. Magas, szikár, rendkívül rövidtű ember volt Emin pasa, aki öt európai nyelven kívül törökül, arabul beszélt és sok afrikai tájszólást is ismert. Gordon tábornok sokra becsülte diplomata képességeit és ezért Equatoria kormányzójává nevezte ki. Különös ember, akinek épen olyan különös az élete is. Teljesen izoláltan él az afrikai vadonban, míg végre Stanley kimondatahtalan szenvedések után rátalált és ezután együtt tértek vissza Zanzibárbá.

Emin pasa 1840-ben Oppelnben született, mint egy kis zsidó kereskedőnek fia. Orvosi tanulmányokat folytatott, majd huszonöt éves korában, mint kalandor orvos Albániába ment. Négy esztendővel később átvitorlított Skutarijába és szerelmi viszonyba

szabadult meg az országból. Ott éltek a „legzsidóbb zsidók”. Ha volt is, a Petrescu cikkében aposztrofált „beszivárgó”, ez inkább ott élt. De ma már nincsenek. Ma csak okiráltságbeli és erdélyi zsidók vannak, akiknek ősei ezeken a területeken éltek már századokkal ezelőtt is.

Nem adhatunk tudósítást az általunk igen tisztelt és nagyrabecsült publicisztának, de ha tehetnénk, akkor arra kérdnénk szerényen, hogy hagyják már ezt a régi lemezelt, ezt a beszivárgási szomorú kottát, mert laltul hangzik és egy kissé már nem időszertű. Inkább elismerjük azt, hogy az ősz Cuza volt az antiszemizmus legelső modern uttóréje Európában.

Ma nagyobb szükség van tisztítótüzre, mint valaha...

Egy igen előkelő erdélyi cionista vezértőlirtóul kapunk levelet a napokban, amelynek kifejele olyan érdekesek, annyira aktuálisak, hogy bár nem cikknek íródott, mégis a nagy nyilvánosság elé kell kerüljenek. Linc résztlet a levélből:

... De tudják sokan, hogy lelkemben megsírtam a cionista és általában a zsidó felszámolási vezetési erkölcsi visszacsését. Van egy kis kamariilla mindenütt, de tudjuk, hogy minden vezetésű körűl van egy kis csoport: sugók, tényérnyalók és smolentónik. Az a baj, hogy a cionizmuson belül nincsen ellenzék, becsületes és dologos emberek ellenzék, akik tiszta lélekkel ellenörzik és bírdálják a vezetőség munkájának irányát és saját becsületes szándékuk megvalósítására követelnék a vezetést, a fátalmat. Ilyenek nincsenek. A cionista lelküsmenlet alszik, a mozgalom színvonalá mélyen a víznyom alá sülyedt, nines egy gondolat, nem rezdül sehoh egy talális érzés, nem látszik sehoh egy szép szivárvány az erdélyi mozgalom egein. A kettős könnyvitél, strohschneiderci, ellenörző akrobatiká mulányvnyai keltek a vihar látszatát, másutt meg létlenség, vállalkozási kedv hiánya és a szabólet szaladl vezérkar mutat cizomotorító látványt.

Látom én is a sok hivetni valót, de töszz kértész az aki gyorslatás közben a nemes termést is megérti. Az egész cio-

nista mozgalmat fel kellene rázni, kábult álmból feliasztani, hogy lássuk, vannak-e még alkotó erők az erdélyi cionizmusban. Hátha nincs is már benne egyéb, mint különböző szervezeti bürokráciák, a pénzgylölő gépezet és a lanyarképű, legtöbbször akaratauk ellenére helyicsoport elnökők.

Keressük meg újra az erdélyi zsidónak a lelkét, vonultassuk fel a lömeget, szóljunk hozzá és lássuk, hogy tud-e még teleni? Ne csak a tejet koppintsuk, hanem vizsgáljuk meg a testet, lássuk, kik követelnék az új vezetést és lássuk, kit hordoz a tömeg vállain? Ránk, akik még itt maradtunk a mohikának közül, még mindig számítani lehet. Rám is, ha arról van szó, hogy őszintébb, elmélyültébb, szebb és zsidóbb cionista mozgalmat akarunk, amely mentes minden cselszövéstől, találka-hangulattól, amely nem römikövek csatlakosodásnak kértellen vendége. — Hanem igaz, magával ragadó, megszentelt népi mozgalom, amelynek élén a legtisztábbak és a legjobbakk haladnak.

Meg kellene útni már a nagydobot a cétok érdekében a „Népzö” hasábjain, had induljon el a tisztító vihar a „Népzö” hegyéről. Meg kellene indítani a sajtóhadjáratot, a cionista és a zsidó közszellem emelése szolgálatában — s akkor én is beáillok a sorba!

★

Igy szól a levél, amelynek minden sorá ragyogó éléslátásról tesz tanuságot, de ez nem is csoda, mert a levél írja évtizedek óta egyik legjellegesebb harcosa az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomnak. Úgy látszik ő is érzi azt, amit mi is szórdinosan szoktunk hangzólatni, hogy legtöbbször ideje volna már egy kis „tisztító viharnak”.

De sokan azt mondanák erre, hogy „ez a pillanat nem alkalmas”. Mit mondjunk erre? Talán azt, hogy ennek a „nem alkalmas pillanatlak” cégére alatt évtizedekig lehet gazdálkodni, sőt néha gazdálkodni is? Valahogyan kezdeni kellene, mert ha elhanyagoljuk a kicsiny kelést, nem tudjuk mikor támad beüle hatalmas rákos duganál. Kétségtelen, hogy közelítünk és főleg cionista életünk nagyon sivár, kietlen és néha korrupt. Az erdélyi zsidóság nem kap egyebet évék óta, mint delegátu-

★

veiben hogyan éltek a dzsungelben, a legsötétebb Afrikában. Linc az egyik történet:

A bantu négerek, a vahumák országa, Afrika legérdekesebb népe és vidéke. Ezek a bantu négerek egyidejben igen megerőtelmek mutatkoztak. Megengedtek a makraráknak, hogy együtt éljenek velük. Már csak azért is, mert a makrarák előbb laktak ott, mint a bantuk. Ezek a makrarák hékés és civilizációra hajlamos nép volt. Ezt irigylétek fölülk a bantuk. Ha modern szavakat akarunk használni, akkor úgy jellemezhetnénk, hogy kiőtű a bantuk közt az anti-makraráizmus. Előbb megengedték, hogy a makrarák kunyhókat szerzhessenek s mert ők voltak az élelmesebbek, az ügygyöngyök, ócska európai ruhák és cilinderek közvetítők és a civilizáció lelkes terjesztők, Lassankint sokra juttek a gyógyitásban, még a bantu állam igazságtévisi köztűt is akadtak már bölcs makrarák. Ezek után nem csoda, hogy a dzsungelben az ősi óziónők kezdek ébredezni a bantuk köztűt. Sokallak már azt, hogy a makrarák milyen sok posztan érvényesülnek. Mindíg újabb és újabb ötletekkel tették elválasztottabb a dzsungelbeli élelet. Sokat jártak karavánlatkon, ők ismerték a legtöbb afrikai törzs nyelvét, ők jártak a Kongó folyón jó csolnakaikkal, ők jutottak el a Victoria tóig is és mindig gazdagabbak és gazdagabbak lettek. Már a törzs tudósai köztűt is helyet foglaltok és a bantuk észrevették, hogy amibez csak

Hétéről hétre

Jeruzsálem. — Amióta Churchillt kinevezték Anglia miniszterelnökévé, a zsidó újságok állandóan foglalkoznak a miniszterelnök politikai mulatóival. Ujabban a miniszterelnök egy levelet közölték a lapok, amelyet még 1906-ban írt egy manchesteri zsidónak. Ebben a levélben Churchill a legteljesebb megértést tanúsítja a cionizmussal szemben és azt írta, hogy történeti szükség a világban elszórt nép számára biztos otthon teremteni és pedig a túrelmesség zászlója alatt. Így kell azt csinálni, — írja — nem pedig valamelyik messzi kontinensen kolonizálni. — Haifa városi tanácsa újjáalkult. A tanács ezentúl négy zsidóból, négy arab keresztényből és két mozlimból áll. A zsidó polgármester mellé két polgármesterhelyetteset delegáltak. — Az utóbbi napok ideges hangulata következtében különböző elemiszervekben jelentős áremelkedés történt. A héber sejtő erélyes rendszabályokat követel az áru-úrszások ellen. A hatóságok intézkedtek is, ami annál inkább indokolt, minthogy a felelemre nincs ok, mert ez ország ellátása a nagy élelmiszerkészletek következtében biztosítva van. — Kfar Samariju telepen egy parkot Wauchope nevével nevezték el. A volt kormányzó ugyanis jóbarátja volt Samariju Lewinnek. A telep vezetősége Wauchope halálának évfordulója alkalmából határozta el, hogy az egyik befőtteri szép parkot Tel Wauchope-nak nevezi el. — Rhodéziai zsidó katonák, akik az ausztráliai expedíciós csapatokkal érkeztek Palesztinába, számos Keren Kalemet fát illették Haanbrook anglikán lélekész nevére, hálafeleként, mert gondoskodott a hajón arról, hogy a zsidó katonák mellette módon megülhessék a széder-estét. — A Palesztinában élő hollandiai zsidók röviddel a németeknek Hollandiába való bevonulása előtt bizottságot választottak S. Hooftien bankigazgató elnökeivel, amelynek az volt a célja, hogy hollandiai zsidókat bevándoroltasson Palesztinába. — Tel-Avivban abból az alkalomból, hogy a Chovev Cion szervezete a cari Orszárorszában legalistát nyert, ünnepélyt tartottak. Az ünnepélyen a régi Chovev Cionisták közül Usiskin és Josef Klausner professzor tartottak nagyszabású beszédeket. — Haifában zsidó matrikók kiképzéséről tanácskoztak. Elhatározták, hogy ezt a munkát a Jewish Agency tengerészeti osztálya fogja végrehajtani, a zsidó hajózárságokkal egyetemlően. Egyelőre négy száz növendéket állítottak be. — A Jeruzsálemi egyetem botanikai osztálya Egyiptomban utazott, hogy tanulmányozza a Sinaj félsziget vegetációját.

Sanghai. — A Sanghaiban megjelenő „Jewish Chronicle” értesítése szerint a cionista munka a város zsidói között az utóbbi hetekben erősen fellendült. Az elmúlt év őszén Teodor Herzl név alatt cionista szervezet létesült, amely élénk kulturális működést fejt ki és kapcsolatokat tart fenn Palesztinával. A szervezet kebelében női csoport és hechaluc osztály működik. A szervezet élnöke egy Németországnál bevándorolt zsidó, dr. Otto Koritschoner, vezetőségében helyet foglalnak Salomon Guttmann, Bezael Roth és dr. Jakob Wachtel. A huszszet lélekszámú zsidó emigráció élénk zsidó közösségi életet folytat.

Moszkva. — Orszárorszában a legutóbbi népszámlálás kimutatásai alapján 3,020,141 zsidó él. Ebben a számban nem foglaltattak benne azok a zsidók, akik az újabb orosz foglalkások révén kerültek Groszországhoz. Ezek száma 600,000-re tehető.

Stockholm. — A német csapatok által megszállott norvég városokból még mindig átfőnnek legális és illegális úton menekülők Stockholmba. Ezek a menekültek elmondják, hogy a németeknek Oslóba való bevonulása napján sokan felkeresték Oslóba való amerikai konzulátust, védelmet kérve tőle. A konzul szívesen nyújtott védelmet különösen azoknak, akiknek palesztinai, vagy amerikai vízumjuk volt.

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

kiderült, hogy a megjátszott egy — Rubina Serdi nevé — zsidó leány volt.

Mostanában sok zsidó elvándorolt onnan és ahol letelepsznek, ott „korfiótkák” néven nevezik őket.

Korfit különben onnan is ismerik Középcsernyapánban, mert nagyszerű éghajlata klímája sokszor csalogatott oda fejedelmi vendégeket. Így II. Vilmos császárnak is gyönyörű kastélya volt ott, amelyet „Achilleon”-nak neveznek. Valóságos építészet remekmű, amelyet Erzsébet királyné is sokszor látogatóit.

Korfit különben oly közel van az olaszok által megszállt Albániához, hogy stratégiai szempontból az olaszok már régen szemet vetettek rá. Ha a háborus konfliktus kiszélesedne és görög-olasz ellentét merülne fel, akkor Korfit jelentősége katonai szempontból erősen megnövekedne. Mindenesetre ismerünk kell Korfit a mai világban és ennek az érdekes szigetnek érdekes zsidó történelmét...

Huszáz olasz repülőgép bombázta Haifát. Az olasz légitámaszpontok jelentős száma az olasz légügyi meglévő adatai ma va-
gól, melynek pontos kooördíktóponját. Kooördíktóponját és a légitámaszpontjait, valamint a kikötő és a városi közlekedési útvonalait bombázták. Az olasz repülők nagy károkat okoztak. Az olasz repülők nagy károkat okoztak a kikötő és a városi közlekedési útvonalait bombázták. Az olasz repülők nagy károkat okoztak a kikötő és a városi közlekedési útvonalait bombázták.

Schönberger David deji nyugalmatlan állapotát. A hatóságok intézkedtek is, ami annál inkább indokolt, minthogy a felelemre nincs ok, mert ez ország ellátása a nagy élelmiszerkészletek következtében biztosítva van. — Kfar Samariju telepen egy parkot Wauchope nevével nevezték el. A volt kormányzó ugyanis jóbarátja volt Samariju Lewinnek. A telep vezetősége Wauchope halálának évfordulója alkalmából határozta el, hogy az egyik befőtteri szép parkot Tel Wauchope-nak nevezi el.

A palesztinai postai szolgálat. A palesztinai kormány postai és távír-szolgálatát közli, hogy a British Overseas Airways, ha rendszeresen is, de továbbra is fenntartja a repülőposta kapcsolatot Angliával, Afrikával, Ázsiával és Ausztráliával. Egyiptomba naponta megy posta, míg Szíriába, Görögországba, Bulgáriába, Jugoszláviába, Romániába, Magyarországra és a Balti államokba háromszor hetenként megy posta. Angliába és Ausztráliába. Egyiptomban naponta megy posta, míg Szíriába, Görögországba, Bulgáriába, Jugoszláviába, Romániába, Magyarországra és a Balti államokba háromszor hetenként megy posta. Angliába és Ausztráliába.

Befőttozták a palesztinai árukivitelét. A főkörményző rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a jövőben a palesztinai és a kiskereskedők az eddigi külföldi vajmennység felét szolgáltatathatják ki csak a közönségeknek.

Divat- és
gyógycipészet

Kohn István

Oradea, Parcul Traian 1.

B-U-M-D-R

A SZADAGORAI CADDIKNÁL...

Egy péntek este a szadagorai caddik egyik leánya észrevette, hogy citűni a legértékesebb gyöngysora. Mivel Szadagorában akkor híres tolvaj-banda fejett ki nagy tevékenységet, a gyanyu feléjük utányult. A rebbe elhívta magához a banda vezetőjét és kérte, hogy keresse elő az ékszer. A tolvajok vezére a következőket válaszolta:

— Rebbe, ha a tolvaj az én hívem közül való, akkor kereskedem érte, hogy az ékszer meglesz, de ha a rebbe hívehez tartozik, akkor nem vállalok érte semmi felelősséget.

MILYEN ÓRA UTÁN IGAZODTAK Csernovitzban

A világháború idején, az orosz invázió alatt, a kózsások különös szenvedélye az óra volt. Mindenkit megszabadítottak attól, hogy az órát nézzék. Egy kózsáktól elfogott egy zsidót és felszólította, adja oda neki az óráját. A zsidó kérte a tisztet, hogy jőjjön vele és elvétel a „Schwarzer Adler”-hez címzett szállodához. Amikor odaérték, azt mondta a tisztnek:

— Minek önnek egy ilyen vacak óra, vegye el magának ezt a szállodát, amelynek szép, nagy és pontos órája is van. Így lesz önnek szállodája és órája is.

A tisztnek felszött a tréfa és meghagyta az órát. Ez volt az egyetlen óra, amelyik megmaradt a háború utáni időkre. S mivel ez „békébeli” óra volt, minden óra ez után igazodott éveik Csernovitzban.

KÉZFOGÁS A HALOTTAL

Meisels varsói rabbi idejében történt, hogy a kórházban meghalt egy beteg, akiről az orvosok tudták, hogy nagyobb pénzösszeg volt nála. Gyanyut fogtak a kórház szolgáira, aki sokat forgolódtott a beteg körül. De ez tagadtott.

— Nincs más hátra, minthogy kezét kell adnod a halottnak, hogy te nem vettél el a pénzét.

A szolga eláspadt. De mégis beleegyezett. A rabbi erre különszobába hívta két ismerősét és kizárta a további utasítást: Menjete a kórházba, egyikük felkérjőn a földre és tessze magát halottnak, takarják le lepellel, tegyenek feje fölé egy gyertyát és mikor a szolga kezét nyújt neki, fogja meg és ne erőszakkal. Így is történt. A szolga remegve ment be a szobába a halotthoz, odanyújtotta a kezét a lepelen és mikor ki akarta húzni, sárgult-zöldült és felkiáltott:

— Menisetek meg! Visszaadom a pénzt!...

A MAKULÁTLAN NEMZEDÉK

A háromheti nagy gyászhet idején egy kisfiú elment az apjával a temetőbe. Járkáltak a sírok között és a kisfiú olvasgatta a sírkövek feliratait. Régi temető volt, talán száz éves, hát voltak ott sírkövek ezerévesek. Olvassa a kisfiú az egyik sírkövön: itt nyugszik „hóis hacaddik”, az igaz férfi, ez meg az az egy másikon: a jámbor férfi ez meg az, megint másikon: az istentől férfi ez meg az. És így az összes sírköveken: vagy jámbor, vagy kegyes, vagy igazságos. Keresztül olvas néhány tucat sírkövet, régieket és újakat, végül a fiúcska megkérdezi az apját:

— Tatanyu, gazemberek egyáltalán nem hainak meg?

NEHEZ KÉRDÉS

Az elemi iskola első osztályának vizsgáján a növendékek szülei is jelen vannak.

— Fiúcskám mondd meg, hogy hívják az édesapádat?

A kisgyerek válasz helyett sírásba kezd. A jövendőkor sorából felemelkedik a kisfiú felesége és így szól:

— Tanító ur kérem, nem tudna valamit könyvnyelvi kérdést feladni a gyereknek.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** **ORADEA** Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

Az ország gazdasági érdeke...

Péntek délután minisztertanács volt, amelyen a zsidók elleni intézkedéseket tárgyalják meg. Az azóta eltelt néhány nap eredménye: a zsidók haladéktalan elbocsátása a közhivatalokból, akiknek száma egész Erdély területén alig száza ragett (még számunkra is meglepően kicsiny szám!) Megtiltották a kikeresztlekedést, a vegyesházasságot és végképpen a rituális vágást. Nem tagadjuk, hogy benünk eddigi legérzékenyebben a vágatás eltiltása érint.

Vizont a rádió hírei szerint zsidók nem lehetnek majd tagjai vállalatok és bankok igazgatóságának. További rendeletek pedig még következnek. Ezentul minden napra újabb meglepetésekre lehet készülni a zsidóság.

Nem tagadjuk, hogy nagy a lehangoltság és komor hangulatban tekintünk a jövő elé. A sajtó támadásainak perogóláze egy pillanatra sem szűnhet. Vajjon mi a védelmünk? Csak az órk Isten, akiben lánkadatlannul bíznunk. Csak az örök vallás, amely erőt ad nekünk a nehéz órák elviseelésére. És a hit: hogy hűségesen teljesítjük kötelességünket minden irányban.

1938 januárjában, amikor hasonló rendelkezésekkel indult az akkori kormány, kiderült, hogy már akkor is tulzott számmal operáltak. Így 130,000 zsidó italmérésről beszéltek, amelyek zsidó kézen vannak és kiderült, hogy a 40,000 italmérésből 3180 volt zsidó, tehát összesen 8 százalék, amely szám azóta legalább a negyedére csökkent. A zsidó betegegyógyítóorvosok száma is a minimális volt és olyan helyen teljesítették szolgálatát, ahol a nép közegecséségűgének leltellenül szüksége volt rájuk, míg most, teljes numerus nullus lett nekik is a sorsuk.

Nem tudjuk, hogy a rendelkezések mikor és hogyan loznak tovább intézkedni a zsidók sorsa felett, de fel kell emeljük szavunkat nem is a zsidók érdekében, — mert ahoz tul gyengék és erőtlenek vagyunk, — hanem az ország jólété érdekében.

Aminthogy legutóbb is kértük, csináljanak előbb egy „leltárt”. Lássuk, vajjon van-e földünk, van-e olyan zsidó vagyron, amely annyira dominálna, hogy már „kibírhatatlan”? Lássunk előbb számokat! Talán a zsidó italmérés számát, meg egyéb monopólickek árusítóit. Lássuk a zsidó tisztviselőket, akik közhivatalban voltak? Vajjon olyan sok pozíciót foglaltak el? Láthatjuk lapunk más helyén, ahol névszerint közöljük az elbocsátottakat. Néhány mérnök, pár mechanikus és elenyésző számú segéderő. Egy nagy ország hatalmas apparátusában csak eztelekben, vagy még annyiban sem kifejezhető „szám-arány.”

nek. Ezt nem lehet elsajátítani sem iskolában, sem rendeletek segítségével. Ehez bele kell nőni, bele kell nevelődni.

Hozzuk példákra? Ki, vagy mi akadályozta meg eddig, hogy a kereskedelemben nagyobb pozíciót foglaljanak el a többségiek, mint a zsidók? De mert nekik több értékük volt a hivatalnoki, tiszt, papi hivatalos iránt, lemondtak a szabad foglalkozás nagyobb lehetőségeiről és több lehetőséget adó horizontjáról.

Nagyképzés volna, ha mi figyelmeztetnénk a kormányzatot arra, hogy mit tegyen és mit ne tegyen? Csak úgy magunknak mondjuk, hogy rendelettel nem lehet új ipari és kereskedő generációit nevelni és nem lehet ügyvédet, orvost, mérnököt előteremteni. — Ehhez lassu céltudatos előkészítés kell. Nem lehet ki-nevezni sem „kereskedőket”, sem „gyáro-sokat”. Aki nagyszerű tisztviselő, az lehet csapnivaló kereskedő, aki jó katonatiszt, az nem bizonyos, hogy jó gyáros. Nekünk zsidóknak a vértükben van a merkitani érték, amit úgy nem lehet parancsra el-sajátítani, mint ahogy nem lehet a hegedű-léshez jó hallást „elrendelni”. De ehaz idő kell. Kár volna az ország gazdasági struk-turája érdekében is, ha botlülűek ülnének az orchesterekbe, mert akkor az eddig ősz-szechangolt szímiómból olyan diszonancia kerekednék, amelytől leginkább azoknak tájvalna meg a fülük, akik a dirigens pulpitusúak ülnék.

Különbön Pamiil Seicaru — aki nem tiloszemita hírében áll — több cikkben kérte, hogy lassan és óvatosan járjanak el. De ez a tempó tul gyors és a fellégett szellemek nem lehet úgy és akkor vissza-parancsolni, ahogy azt a büvészek akarják.

Régi közmóndást kell ismételnünk: ne öntsék ki a vizet a gyerekek együtt. Ha ez a belátás egvidőre gyözdelmeskedne, akkor derültatában nézhetnénk a jövőbe...

Tulbuzgó zsidó vállalatok, alkalmazottaik ok nélkül elbocsátására gondolnak

Egyik budapesti lap kolozsvári híradás nyomán közli, hogy egyes erdélyi nagyvállalatok vezetését és változások fogtak beállítani egy állítólag a „Dermata” művek vezérigazgatója: dr. Farcas Mózes is lemondott és visszavonult Diamo-ant Izo vezérigazgató, aki az aranygyéresi Sodonyipar rt. megletemtője volt. Változás állott be számos erdélyi lap tulajdonjogában is, így a „Brassói Lapok”-at mostantól Kacsó Sándor, Zentimrei Jenő és Körösi Sándor jegyzik.

Ezektel a változásokkal egyidejűleg erdélyi városokból olyan értesüléseket szereztünk, hogy zsidó vállalatok felmondanak zsidó tisztviselőiknek anélkül, hogy erre bárhonnán is kérészt vagy felszólítást kaptak volna. Ez az eléggé el nem ítéltető önző eljárás mélyseges lel-

háborodást kell a zsidóság körében, amely ezt a tulbuzgóságot és önzést nem ismerheti el jogosnak és indokoltnak. Ilyen tulbuzgóságra egyáltalán nincsen szűrség és remélhetőleg nem is lesz. A zsidó vállalatok ne akarjanak kenverüktől általuk megfosztott tisztviselőket és más alkalmazottakat kenyerélelensége révén előnyökhöz jutni. Annál kevésbé, mert az önzésnek ez a csunya kinövése és váltója könnyen megboszulhatja magát és előbb kell esetleg az igazgatóknak és tulajdonosoknak eltávolozni, mint alkalmazottaiknak.

Amennyiben konkrét esetek jutnak tudomásunkra, úgy azokat a nagy nyilvánosság előtt fogjuk megbeszélni, mert a mai időben ez is a zsidó sajtó szomorú feladatai közé tartozik.